



LPS PAR EIROPAS SAVIENĪBAS ATVESEĻOŠANAS UN NOTURĪBAS MEHĀNISMA PLĀNU

Dr.oec. Andra Feldmane

2021.gada 2.martā

LPS pieteiktie problēmu bloki kur nav plānots finansējums pašvaldībām (1)

Bioloģiskās daudzveidības stratēģija un citas Zaļā kursa iniciatīvas - Klimats

Tīras degvielas
transporta līdzekļi

AER

Aprites
ekonomika

Bioloģiskās
daudzveidības
stratēģija

Uzlādes
infrastruktūra, kā no
Liepājas nokļūst
Balvos

Burkāns
iedzīvotājiem
Vēja parku
gadījumā

Rūpnieciskie
procesi atbilst
aprites
ekonomikai un
veidojas noslēgts
materiālu cikls

Trīs nozīmīgākās
tautsaimniecības
nozares:

- būvniecība,
- lauksaimniecība,
- pārtikas un
dzērienu
industrija.

Degvielas cenas
pieaugums % pret
dīzeļdegvielu

Zaļās
industriālās
zonas

būvniecības sektora
pāreja uz aprites
ekonomiku.

Investīcijas
transporta līdzekļu
iegādei

Enerģētikas
kopienas

Uzņēmējiem
jāuzrāda CO2
pēda savā
produktā un
loģistikā

zaļā publiskā
iepirkumā
iestrādātas aprites
ekonomikas principi

Latvijas stratēģija
klimatneitralitātes
sasniegšanai līdz 2050. gadam

Nacionālais enerģētikas un
klimata plāns 2021.-
2030.gadam

Nav zināma enerģētikas
ekosistēma līdz 2050 gadam

Nav pasūtījums nacionālas
industrijas izveidei zaļā kursa
virzienā

Vai būs jaunas labi atmaksātas
darba vietas
«zaļo darba vietu radīšana»

Diskusijas Nr.	Diskusijas tēma	Datums	Laiks
1	EK prasības par tīras degvielas izmantošanu pašvaldību transporta līdzekļiem ("0" emisijas) un sabiedriskā pakalpojuma sniedzējiem	1.marts	13.00
2	Veselības aprūpe un sociālā aprūpe	1.marts	15.00
3	Enerģētika un Latvijas AER mērķi, pašvaldībām nepieciešamais atbasts	2.marts	13.00
4	Aprites ekonomika, bioloģiskās daudzveidības stratēģija, sadzīves atkritumi	3.marts	13.00
5	Nabadzība un nevienlīdzība ceļi un lauku teritoriju attīstība (nomales efekta mazināšanas pasākumi)	4.marts	11.0
6	Civilā aizsardzība (laiks var tikt precizēts) - plūdu draudu novēršana un lauku teritoriju attīstība (pilsētās un lauku teritorijās); - krīzes vadība, visaptverošā drošība un materiālās rezerves	4.marts	15.00
7.	Uzņēmējdarbība - industriālās zonas; - digitālie (datu/inovāciju) centri pašvaldībās; - inkubatoru attīstība kur patreiz ir "0" - nacionālā industrija zaļā kursa jomā	5.marts	10.00

LPS identificētais risks - Tīras degvielas «0» emisijas transporta līdzekļi

EK apstiprināts informatīvais ziņojums “Latvijas stratēģija klimatneitralitātes sasniegšanai līdz 2050. gadam” 38.lpp

- Resursefektīvs un videi draudzīgs transports
 - Autotransports ir galvenokārt elektrificēts un uzlādes infrastruktūra ir plaši pieejama;
 - Elektrotransportlīdzekļi ir kļuvuši par dominējošo pārvietošanās veidu, jo, ekspluatācijā nerada SEG emisijas un pateicoties tehnoloģiju attīstībai, ļauj bez uzlādes nobraukt lielākas distances;
 - Elektrotransportlīdzekļu uzlādes infrastruktūra ir pieejama uz TEN-T 62 ceļiem un pilsētās, ļaujot ērti un ātri uzlādēt elektrotransportlīdzekļus. Ir plaši pieejamas ātrās uzlādes stacijas, tādējādi neradot neērtības saistībā ar uzlādes ilgumu automašīnu lietotājiem;
 - Valsts pārvaldes un pašvaldības institūcijas ir atjaunojušas savu autoparku ar videi draudzīgiem transportlīdzekļiem;
 - Dzelzceļa transports ir galvenokārt elektrificēts;
 - Nodrošināta ilgtspējīga un videi draudzīga iedzīvotāju mobilitāte- Starppilsētu pārvadājumos galvenokārt tiek izmantots dzelzceļš, jo tas izmanto mazāk enerģijas uz vienu pasažierkilometru nekā autotransports.

VAS “Ceļu satiksmes drošības direkcija” Latvijā uz 2020.gada 1.janvāri visā valstī ir reģistrēti 823 024 transportlīdzekļi.

Degvielasf	Kravas		Vieglais		Autobuss		Kopā	
veids	skaits	%	skaits	%	skaits	%	skaits	%
Benzīns	2832	3,1%	230506	31,7%	22	0,5%	233360	28,4%
Dīzeļdegviela	86906	95,2%	447468	61,5%	4506	99,1%	538880	65,5%
Gāze	13	0,0%	6	0,0%	0	0,0%	19	0,0%
Elektrība un benzīns	0	0,0%	111	0,0%	0	0,0%	111	0,0%
Elektrība un dīzeļdegviela	0	0,0%	23	0,0%	0	0,0%	23	0,0%
Elektrība	14	0,0%	658	0,1%	8	0,2%	680	0,1%
Gāzģenerators	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Benzīns un gāze	935	1,0%	27828	3,8%	4	0,1%	28767	3,5%
Dīzeļdegviela un gāze	13	0,0%	5	0,0%	2	0,0%	20	0,0%
Benzīns un naftas gāze	536	0,6%	20323	2,8%	0	0,0%	20859	2,5%
Benzīns un dabas gāze	8	0,0%	157	0,0%	0	0,0%	165	0,0%
Dīzeļdegviela un naftas gāze	9	0,0%	1	0,0%	0	0,0%	10	0,0%
Dīzeļdegviela un dabas gāze	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Naftas gāze	13	0,0%	15	0,0%	0	0,0%	28	0,0%
Dabas gāze	18	0,0%	50	0,0%	7	0,2%	75	0,0%
Dabas gāze un naftas gāze	14	0,0%	13	0,0%	0	0,0%	27	0,0%
Kopā	91311	100,0%	727164	100,0%	4549	100,0%	823024	100,0%

Direktīvā Latvijai ir noteikti šādi sasniedzamie mērķi:

- 1) mazas noslodzes transportlīdzekļiem (M1 (Pasažieru automobīlis), M2 (Autobuss), N1 (Vieglais komerciālais transportlīdzeklis))

No 2021.gada 2.augusta līdz 2025.gada 31.decembrim	No 2026.gada 1.janvāra līdz 2030.gada 31.decembrim
22%	22%

- 2) lielas noslodzes transportlīdzekļiem

kravas automobiļiem (N2 un N3)		pilsētas autobusiem (M3)	
2021.gada 2.augusta līdz 2025.gada 31.decembrim	2026.gada 1.janvāra līdz 2030.gada 31.decembrim	2021.gada 2.augusta līdz 2025.gada 31.decembrim	2026.gada 1.janvāra līdz 2030.gada 31.decembrim
8%	9%	35%	50%

Direktīvā ir noteikts, ka pusei 50% no M3 kategorijas transportlīdzekļiem (pilsētas autobusiem) jāsniedz mērķis, iepērkot bezemisiju pilsētas autobusus.

		Izmaksas 1.aut.	Aptuvena pašvaldību izvēle		
Autobusu skaits 01.01.2020	4549		%	autobusu vienības	Nepieciešamās investīcijas līdz 2030. gadam
Dabas gāze		140 000.00			
Biometāns		140 000.00			
Biometāns + dabas gāze		150 000.00	55%	2501.95	375 292 500
Elektrības baterijas		500 000.00	43%	1956.07	978 035 000
H2		600 000.00	2%	90.98	54 588 000
				Kopā	1 407 915 500
Sasniedzamais mērķis ir 50% bezemisijas autobusi					703 957 750
Uzlādes infrastruktūra 5% apmērā no autobusu investīcijām					35 197 888
Kopā nepieciešamās investīcijas pašvaldību un sabiedriskā pakalpojuma sniedzējiem					739 155 638
	Pašvaldībām pieejams finansējums				39 030 000.00
Izstrūkums autobusu segmentā					700 125 637.5
Latvija iepirks un ar savu nodokļu maksātāju naudu atbalstīs ES dalībvalstis par					700 125 637.5



Ministry of Environmental
Protection and Regional
Development
Republic of Latvia

Regional policy 2021-2027 and EU recommendations (EK rekomendācijas)

Regional policy 2021 – 2027: enabling of administrative-territorial reform

Business environment
in regions to increase
employment and
salaries/households
income

Efficiency and
accessibility of services

Reform
enabling
investments

Productivity
and industrial
territories

*National Industrial
Policy Guidelines*

Country report Latvia 2019: improve the attractiveness of urban areas and business environment and create links with the functional urban areas

Mobility and
roads to the new
municipality
centres

*Transport
Development
Guidelines 2021-2027*

Country report Latvia 2020: investments in roads will be necessary to link more remote locations to the new municipality centres

Housing and
social support

Country report Latvia 2019: lack of affordable housing has been an obstacle to regional development

EK rekomendācija ATR nodrošināt savienojumu ar novada centru un prasība par bezemisiju transporta līdzekļiem pieprasa izbraucamus ceļus

1. Valdība solījusi 300 milj.EUR, kur ANM ir 102 milj.EUR pārējais finansējums plānots no valsts budžeta;
2. EK sarunās konceptuāli atbalsta, bet jāpierāda ka izpildās not harm princips (nebojāt vidi), kas nozīmē ka jādod papildus skaidrojums ka ceļi tiek renovēti un būs zaļā ekonomika (brauc zaļie autobusi);
3. Ņemot vērā ka ceļi nebūs izbraucami ar tīro degvielu transporta līdzekļiem, LPS piedāvājums būtu palielināt finansējumu no 300 milj.eur uz 400 milj.EUR.

EM virzītā ekonomikas reforma

- LIAA stiprināšana ar 80 milj.EUR un viņa vada visus inovācijas procesus;
- Industriālās teritorijas ar starptautiskiem operatoriem un ATI piesaiste (nebūs atbalstāma vietējo uzņēmumu pārvietošana)
-

Industriālie parki reģionos, *indikatīvi 82,5 milj. EUR*

(pilnā summa 96,9 milj. EUR)

akcents uz starptautiskiem IP attīstītājiem un operatoriem

- ✓ **Ārpus Rīgas plānošanas reģiona**
- ✓ **Komersantu pieprasījumā balstītu industriālo teritoriju attīstība** – atsevišķi infrastruktūras elementi vai pilns «komplekts» (ēkas + komunikācijas + ielas)
- ✓ Investīcijas **saskaņā ar reģionu un pašvaldību noteiktajām prioritātēm**, t.sk. zināšanu un/vai tehnoloģiski ietilpīgā uzņēmējdarbībā un klimatneitrālā attīstībā
- ✓ **Konkursa kārtība** - industriālo zonu operatori vai komersanti, kuri nomās no finansējuma saņēmēja projekta ietvaros attīstīto teritoriju vai ēku un ar to saistīto infrastruktūru, tiks izvēli konkursa kārtībā
- ✓ **LIAA sadarbības modelis**

Rezultāti: vismaz 5 industriālās zonas

LPS uzstādījums ir atbalstīt ražotājus un pēc iespējas samazināt starpniekus procesā

LPS nepiekrīt EM virzītam konceptam par kopuzņēmumu pašvaldību un privātais

LPS vērš uzmanību uz valsts atbalstu, kas privātā SIA gadījumā būs 35% un nevis 85%

LPS papildus identificētie riski (1)

- Fiskālie instrumenti -nodokļi un subsīdijas.
 - SEG emisiju samazinoši nodokļi vai nodokļi, kuros, piemēram, CO₂ ir nodokļa komponente ar tiešu ietekmi un vislabāk nodrošina „piesārņotājs maksā” principa ieviešanu.
 - Līdz 2050. gadam nodokļu sistēma kopumā jāpārstrukturizē, tādā veidā, lai attiecīgo kategoriju nodokļu mērķu neatņemama sastāvdaļa būtu klimata pārmaiņu samazināšanas un pielāgošanās klimata pārmaiņām veicināšana.

LPS papildus identificētie riski (2)

TAKSONOMIJA

- Papildus gada pārskatiem uzņēmumiem būs jāveic savas saimnieciskās darbības pārvērtēšana izejot no vides aizsardzības pasākumu pozīcijām;
- Speciāli vides auditori novērtēs uzņēmumu, ja uzņēmuma ietekme uz vidi būs negatīva, tad uzņēmumam tā būs jākompensē. Uzņēmumam būs jāiegādājas zaļās parādzīmes;
- Piemēram, Gazprom paziņojumus «0» metāna emisijas visā piegādes ķēdē, nozīmē ka no zemnieka tiek nopirkti ha, kurā zemnieks neveiks kailcirti. Gazprom izrēķina cik 1 ha meža piesaista CO₂, un šo rādītāju paņem savā bilancē;
- Meži un zeme iziet no aprites;
- Bankas un investīciju fondi pelna ar vērtspapīriem, kas ir iesaldētas meža teritorijas;
- Koksnes resursu pieejamība?
- Komercbankas kreditēs zaļās lietas

VIDES IETEKMES KOMPENSĒŠANAS DARBĪBAS MODELIS



Zaļās obligācijas,
ziedojumi, zaļie
vērtspapīri)



Vides ietekmes
mazināšanas projekti

Oglekļa kredītu tirgus
Bioloģiskās daudzveidības kredītu tirgus
Ūdens kredītu tirgus
Zaļā infrastruktūra
Tehnoloģiju zaļināšana



Ražošanas uzņēmumi



Kompensēta
vides ietekme
(DNSH)

Jāņem vērā ka ANM nav grants